



**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor  
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum  
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,  
Coordinatus, Seu Omnes ...**

**Diana, Antonino**

**Lugduni, M. DC. LXXX.**

82. Quænam parvitas materiæ excuset à mortali in recitatione Officij  
Divini? Et an detur materia tam parva, ut sit nulla? Ex part. 7. tract. 11. &  
Miscel. 2. resol. 2.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)



Officiis & Horis, Gauantus in comment. ad Rubr. Missiom. 2. sect. 1. cap. 5. tit. 1. num. 4. & Suar. de Relig. tom. 2. lib. 4. c. 25. n. 16. ait necessarium esse, vt non dimittatur pars alicuius Horæ, quæ æquiualeat minime Horæ: si autem hanc non attingat, non videtur esse peccatum mortale, Antonius Ragucius in vr. de offic. Canonice in Choro, q. 1. 3. n. 4. asserit in Horis maioribus, vt in Matutino, & Laudibus, & Vesperis notabilem partem esse quartam partem cuiuscunque Horæ, & non minorem.

4. He sunt opiniones, quas in hac materia apud DD. inveni, omnes quidem probabiles, tu Lector quam malueris, accipe. Sed dices, quate in Horis maioribus, diximus, partem notabilem esse dimidiam, non autem in Horis maioribus. Respondeo, quia quando totum aliquod est magnum, puto partem minorem tertiam, notabilem esse. Sic dies festus constat viginti quatuor horis à media, vsque ad aliam mediam noctem. Ergo tertia pars est octo horarum, & tamen si quis in die festo operis, non solum per octo, sed per quinque, aut quatuor horas faceret, peccaret quidem mortaliter. Ergo, &c.

5. Notandum est etiam contra Suarez, quod paruitas, quæ excusat à mortali in recitatione Horarum priuata, excusat etiam in recitatione publica Chori, nisi tamen interueniat scandalum. Et ita docet Bonacina tract. de Horis Canon. disp. 1. q. 1. 1. 1. & Misc. 2. Ref. 2.

RESOL. LXXXII.

Quam parua materia excuset à mortali in recitatione Officij diuini. Et an detur materia tam parua, vt sit nulla. Ex p. 7. 1. 1. & Misc. 2. Ref. 2.

6. 1. De hac materia ego fustus alibi tractaui: nunc adducam tantum opinionem Ioannis Camueli in Regulam D. Benedicti, disputat. 112. numero 1408. vbi docet, octauam diuini Officij partem esse materiam grauem, leuem autem quicquid est minus octaua parte. Et idem disputat. 113. numero 1462. sic ait vt melius, & elatius innotescat, nota Canonice officium mortaliter coalescere ex octo partibus. Sed æquales istæ, an inæquales? quæ quales? quantæ?

2. Prima sententia affirmat componi octo partibus inæqualibus, nempe octo horis Canonicis. Qui hinc sententiæ subscribunt, dicere debent peccare eum mortaliter, qui vnâ breuem Horam omittit; omittit enim inmediate, & grauem partem officij diuini quod supponit esse obligatorium; nam si contrarium, mortaliter non teneretur legere, omnis controuersia cessaret.

3. Sententia altera affirmat Canonicum officium componi inmediate ex octo æqualibus partibus entitatis, ac propterea peccaturum eum venialiter, qui omittit Sextam, vel Nonam; quia Sexta, v. g. nondum est octaua pars officij diuini. Doctissimi Patres Ioannes de Longhe & Ignatius Derkennis, supracitati probabilem censent hanc sententiam, licet ex aliis fundamentis. Sanè probabiliter dicitur non peccare grauius, qui horam tertiam omittit in officio Romano: ergo eadem probabilitate asseretur nec peccare mortaliter, qui omittit Tertiam & Sextam in Benedictino: Ratio est quia horæ minores Romanæ sunt penè duplo longiores horis minoribus Benedictinis.

4. Petes. Vtrum omittere decem Psalmos in Nocturnis Vigiliis sit peccatum mortale. Insistendo primæ sententiæ responderet negatiuè.

quia hi Psalmi non sunt pars officij diuini immediate, sed pars Horæ Matutinæ, quæ Canonice officij est octaua. Pars autem octaua partis non obligat sub culpa graui.

5. Subscribendo secundæ sententiæ dici debet peccare mortaliter, qui omittit in Matutinis decem Psalmos: consequentia patet, quia si respiciamus officij diuini entitativam quãtãtatem, decem Psalmi excedunt officij octauam partem. Pars autem Canonice officij octaua, aut maior est grauis, & omitti non potest sine culpa mortali. Hucusque Caramuel, quæ omnia ex eius mente dicta esse volo, nam video, vt ego alibi probaui, communiter Doctores asserere omissionem vnus horæ etiam parue esse materiam notabilem ad constituendum peccatum mortale in recitatione officij, neque vllus vsque adhuc docuit omissionem decem Psalmorum in recitatione Matutini esse materiam paruam.

6. Notandum est tamen pro curiosis Caramueli vbi supra docere in recitatione officij præter materiam paruam dari materiam nullam, nam ait ille, sicut quantitas minor officij octante non est materia magna; sed omni magna minor: sic etiam quantitas minor octantis, siue, minor sexagesima quarta parte totius officij non est parua materia, sed minor parua: nempe aliqua, quæ physicè sit aliquid, sed moraliter loquendo nihil: ita pro omnibus materiis Caramuel, disputat. 4. numero 47. ponit hoc fundamentum, quod totum mortale non habet nisi octo partes, constat quia omnium Philosophorum decreto octo gradus caloris componunt totum calorem, & nullus est qui caloris agnosceret nouum, decimum, aut duodecimum gradum. Ergo qui omittit partem minorem quam octauam totius, non omittit partem rei præceptæ, sed partem partis, ideo deliquit in materia parua, atque peccauit venialiter. Sic Caramuel opinatur.

Alibi in Ref. que hic est supra 76. & in aliis eius annot. & leg. Ref. vit. not. præteritæ & alias eius annot.

RESOL. LXXXIII.

An in Officio diuino sit ea materia parua, quæ est minor octaua parte. Ex part. 1. tract. 1. & Misc. 1. Refolut. 21.

1. Affirmatiuè respondet nominatim contra me Caramuel fundam. 53. num. 190. vbi sic ait: Oportet vt de physicis, ita etiã de moralibus philosophari; si enim daretur vel vna virtualis formalitas, quæ careret fundamento physico, illa esset chimæra; non moralitas; eum igitur in hoc videantur conuenire Philosophi quod qualitas diuidatur in octo gradus; nonum, decimum, &c. nondum schola admittit, videtur consequentia doctrinæ postulare, vt eodem modo de moralibus philosophantes, dicamus totum officium diuinum componi octo partibus, & qui vnâ integram omittat peccare mortaliter non qui octauæ partis partem; Porro Medici totum quatuor partibus constituunt, Arithmetici decem, Geometræ olim sexaginta, iam centum millibus, &c. Astronomi circulum diuidunt in duodecim, signum in triginta (Alphonus Rex in sexaginta) gradum in sexaginta, &c. sed cur Caramuel, philosophos sequutus est, non Medicos, non Arithmeticos, non Geometras, non Astronomos; quia Theologia moralis subalternatur philosophiæ, non Medicinæ, non Arithmeticæ, non Geometriæ, non Astronomiæ.

2. Addo viros doctissimos consultos fuisse à Caramuele de hac materia, eosdemque omnes diuersas habuisse sententiã, at nullam rationem aliquam fundamentalem. Ipse conatus hanc questionem ad prima fundamenta reducere, putauit ex philosophicis intentionis gradibus posse fundamentum desumi.

LA N A E  
M N I A  
S. III. IV. V  
E. III

Sup. hoc in quatuor precedentibus Ref. & lege aliam not. primæ Ref. præteritæ.